

fragment

‘Niets verbindt ons nauwer met de ander dan de mate waarin we in elkaars gezelschap openlijk onze diepste schaamte belijden.’

(‘Een vrouw apart en de stad’, Vivian Gornick)

Zij verlangt niets van mij

Er zijn mensen die hun boeken behandelen als sacrale objecten. Ze gruwen van aantekeningen maken, markeren niets en de rug plooiën zou voelen alsof hun eigen welkom scheeftrekt. Ik ben niet één van hen. Mijn boeken zijn beduimd en gekraakt, hebben ezelsoren, zijn driftig onderstreep en staan vol kruisen, uitroep- en vraagtekens en commentaar. Nu ja, commentaar. Wow, ja!, wtf, omg, slik, mooi, bullshit gast, boenk erop, o! (verwondering / ontroering), ha! (herkenning), haha (grappig). Behalve van haha word ik het gelukkigst van de toevalstreffer en de onverwachte hamer. Als één zin of gedachte vat wat ik al vermoedde of wist maar onmogelijk zo kon verwoorden of – nog beter – wat ik niet onder ogen kon of wou zien. Herkenning. Evengoed word ik blij van ontkenning. Als waar ik rotsvast van overtuigd was op losse schroeven wordt gezet of verbrijzeld.

Mijn boeken van Vivian Gornick zijn jungles van commentaren en onderstrepingen. De laatste maanden houdt ze me voortdurend gezelschap en is ze een denkbeeldige vriendin tussen de tastbare. Mijn vriendschappen zijn een soort overlevingsstrategie geworden, beperken zich tot de vraag ‘hou je het vol?’ of tot wederzijdse bekentenisanekdote over jengelende kinderen, irritante partners, te veel alleen zijn, te weinig alleen zijn, tranen boven de zelfgebakken cake, angst om nooit meer werk te vinden, angst omdat alles stagneert, angst omdat alles veranderd is. We houden elkaar gaande en staande, en ook al lachen we wat af, ik word er doodmoe van.

Al mijn hele leven ben ik bang tekort te schieten in mijn reacties en saai te zijn in wat ik vertel. Door het opbod van miserabilisme de laatste tijd meer dan anders. En dus trek ik me af en toe terug en lees ik Gornick. Ze verlangt niks van mij, ze geeft alleen, ze is tegelijk escapisme en confrontatie. Het zwaarste maakt ze licht, het herkenbare uitdagend en het banale verrassend en avontuurlijk. Ze is grappig, ze is venijnig. Ze is de spiegel waarin ik kan glimlachen en grijnzen om mijn eenzaamheid, doelloosheid en onvermogen. O!, zie ons allemaal worstelen om mens proberen te zijn. Haha, we falen zo dikwijls.

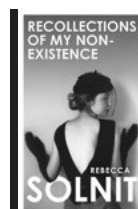
Vicky Vanhoutte

DS-redactrice Vicky Vanhoutte brengt wekelijks verslag uit van wat ze heeft gelezen.

recensie

Niemand tot gigant

MEMOIR Rebecca Solnit blikt terug op haar leven. Met prachtige passages over de troost van boeken in tijden van chronische eenzaamheid.

REBECCA SOLNIT
Recollections of my non-existence
 Granta Books,
 256 blz., 15,99 €
 ★★★★★

Rebecca Solnit (59) is bekend van die ene tekst: ‘Mannen leggen me altijd alles uit.’ Sinds de publicatie in 2008 is de Amerikaanse een boegbeeld van het moderne feminisme. Toch is Solnits oeuvre veel gevarieerder dan dit essay laat vermoeden. Ecologie, landschap, kunst, politiek: het zijn onderwerpen waarover ze net zoveel heeft geschreven. In het Nederlands verschenen al enkele bundels, zopas nog *Wiens verhaal is dit?*. In *Recollections of my non-existence*, een gloednieuwe memoir die wat van een essay heeft, beschrijft ze hoe ze een pasvorm vond voor het leven.

Haar kindertijd in een saaie Californische buitenwijk met anti-intellectualistisch klimaat slaat ze over. Wel laat Solnit weten dat haar vader gewelddadig was en dat ze al op jonge leeftijd leerde om gevaar te ontwijken. Als adolescent vroegen mannen uit haar omgeving om seksuele gunsten en zij had niet de taal om zich tegen hen te verweren.

AVONTUURLIJK

Op haar zeventiende trekt ze naar San Francisco, de stad waar ze nog steeds woont. Een kwarteeuw lang huurde ze een flat in een levendige zwarte buurt waar je op elke straathoek gospel kon horen. Het waren de vroege jaren 80 en het stikte nog niet van de hipsters en de sushibars. De stad zou geleidelijk aan haar rauwe kantjes verliezen. De schrijfster voelt nostalgie voor het tijdperk waarin San Francisco rommelig was en tal van verborgen schatten had: een wasserette die tevens dienst deed als museum voor antieke strijkijzers, een winkel met oude prentbriefkaarten waar ze uren sleet. Ze hunkerde destijds naar ‘een besef van tijd, geschiedenis, sterfelijkheid, diepgang, textuur’, dingen waar het de saaie buitenwijken aan ontbrak. Die vond ze ten overvloede in San Francisco, maar toch idealiseert ze die jaren niet. Ze was eenzaam op een manier die je voelt tot in je botten. Pas als midtwintiger wist ze beter wie ze was en wat voor mensen haar lagen.

Solnit opent haar boek met het beeld van haar jonge ik dat in de spiegel kijkt. Een geest was ze, een niemand. Dat beeld rijmt met het verhaal over haar eerste uitgever, een man die haar systematisch negeerde. Haar onzichtbaarheid was geen individueel probleem, niet toevallig schakelt de schrijfster vaak over van ‘ik’ naar ‘wij’. Tientallen voorbeelden geeft ze van vrouwen die werden onderschat, die als ongeloofwaardig werden weggezet door mannen, die onzichtbaar bleven omdat mannen dat zo wilden.

In een van haar beste boeken, *A field guide to getting lost*, voert Solnit zichzelf op als een

vrije geest die ronddwaalt in de Mojavewoestijn. Toch hebben de autobiografische essays in dat boek een duistere onderstroom. Meermaals krijg je als lezer de indruk dat de verdwijntuurs waarover ze het heeft niet enkel een weg zijn naar vrijheid maar ook een vlucht. Hier laat de schrijfster haar licht schijnen op die schaduwzijde. Wandelen en dwalen, of het nu in de stad is of in de wildernis, is een manier om ‘te denken, te ontdekken, mezelf te zijn’. Het is echter niet zonder gevaar om alleen te wandelen. Solnit is vaak lastig gevallen onderweg. Haar klachten werden niet serieus genomen, terwijl er wel degelijk een oorlog gaande was, zoals het hoofdstuk met de titel ‘Life during wartime’ suggereert.

© David Levene/eyevine

Niet alleen wandelen, maar ook lezen is een manier van denken voor Solnit. Deze autobiografie bevat prachtige passages over de troost van boeken in tijden van chronische eenzaamheid. Haar pad naar het schrijverschap was hobbelig. In haar jonge jaren werd aan de universiteit nog geen literaire non-fictie gedoceerd, dus trok ze naar een school voor journalistiek. Ze stak er veel op, maar kreeg ook te horen dat het wel wat minder kon met die adjectieven. Ze ontdekte geleidelijk aan hoe ze wilde schrijven; haar boeken zijn een hybride van memoires, wetenschap, journalistiek en kunstcritiek. Tegenwoordig vind je dit soort collages veel vaker, maar dat was anders in haar beginjaren. Dit boek is een toonbeeld van een memoir die zich niet in een braaf vakje laat stoppen. Solnit legt de klemtoon op haar vroege schrijverschap. Haar latere successen raffelt ze helaas wat te snel af, maar toch is dit boek een must voor wie zich wil verdiepen in deze eigenzinnige gigant. *Recollections of my non-existence* gaat over de kunst van het vertellen zelf.

Kathy Mathys